

**การปลุกใจคนไทยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ผ่านบทพระราชนิพนธ์เรื่อง “หัวใจนักรบ”
King Vajiravudh (Rama VI)'s Encouragement to Thais through
His Writing Entitled “Hua Jai Nak Rob - (A Warrior Heart)”**

ณัฐวุฒิ คล้ายสุวรรณ / Natawut Klaisuwan

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Faculty of Humanities, Mahamakut Buddhist University

วันที่รับบทความ 24 กุมภาพันธ์ 2564 / แก้ไขบทความ 4 พฤษภาคม 2564 / ตอรับบทความ 21 พฤษภาคม 2564

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาเรื่องการปลุกใจคนไทยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผ่านบทพระราชนิพนธ์เรื่องหัวใจนักรบ ผลการศึกษาพบว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงปลุกใจให้คนไทย มีความเห็นสอดคล้องกับพระราชประสงค์ของพระองค์ คือ ทรงต้องการให้คนไทย มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความตั้งมั่นอยู่ในความยุติธรรม เล็งเห็นถึงจุดจบของคนที่ไม่รัก ประเทศชาติ ที่สำคัญคือทรงต้องการให้คนไทยเล็งเห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของกิจการเสือป่าและกิจการ ลูกเสือ

คำสำคัญ : การปลุกใจ, พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, หัวใจนักรบ

Abstract

This academic article aims to study of King Vajiravudh (Rama VI)'s encouragement to Thai people through his writing entitled A Warriors Heart (Hua Jai Nak Rob). The findings are as King Vajiravudh (Rama VI) encouraged his people to have an opinion which is concordant with his objectives, i.e. to adore the nation, religion and the King, to be stable in justice and to foresee the terrible end of a person who does not adore the nation. He wished to Thais realize the valuation and necessary of Wild Tiger Corps and Boy Scout.

Keywords: encouragement, King Vajiravudh (Rama VI), heart of warriors

ความนำ

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้ดำเนินพระราชวิเทโศบาย ที่สำคัญทางด้านการเมืองและสังคมอย่างมากมาย เช่น การปลุกฝังแนวคิดเรื่องความรักชาติ โดยพระองค์จะนำเสนอแนวคิด

ผ่านทางวรรณคดี ด้วยทรงเล็งเห็นว่าวรรณคดีเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่พระองค์สามารถใช้เป็นช่องทางในการสื่อสารแนวพระราชดำริไปสู่ประชาชนได้

เรื่องหัวใจนักรบ กล่าวถึงครอบครัวของพระภริมย์วรากร ซึ่งตั้งอยู่ที่มณฑลหัตดินบุรี พระภริมย์ฯ มีอายุประมาณ 50 ปี มีลูก 4 คน คนโตชื่อ สวิง เป็นคนไม่เอาถ่าน คนรองเป็นหญิงชื่อ อูไร คนที่สามเป็นชายชื่อ สวาย มีนิสัยเจ้าชู้ แอบได้เสียกับสาวใช้ในบ้าน และที่ร้ายไปกว่านั้นก็คือ แอบได้เสียกับเมียน้อยของบิดา คนที่ 4 ชื่อ สวัสดิ์ เป็นคนดีมีคุณธรรม มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

พระภริมย์ฯ มีเพื่อนสนิทคนหนึ่งชื่อหลวงมนู มักจะพบปะสนทนากันเรื่องบ้านเมืองอยู่เป็นประจำ วันหนึ่งขณะที่กำลังพูดคุยกันอยู่ในบ้านของพระภริมย์ฯ นั้น ปรากฏว่าพระภริมย์ฯ จับได้ว่าสวัสดิ์ลูกชายคนเล็ก แอบไปสมัครเป็นลูกเสือ ซึ่งพระภริมย์ฯ รังเกียจกิจการลูกเสือมาก เนื่องจากมีปมด้อยว่าที่ต้องออกจากราชการ เพราะสาเหตุมาจากหย่อนประสิทธิภาพในการทำงาน พระภริมย์ฯ จึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับทางราชการ เสียเท่าใด

พระภริมย์ฯ โกรธลูกชายคนเล็กมาก คิดจะไล่ออกจากบ้าน หลวงมนูจึงขอตัวไปเป็นลูกบุญธรรม เพราะตนชอบลูกเสือที่มีกิจกรรมช่วยเหลือบ้านเมือง ในเวลาเดียวกันพระภริมย์ฯ ก็จับได้ว่าอูไรรักใคร่ชอบพอกับหลวงมณี ซึ่งรับราชการอยู่ในกองทหารมณฑลหัตดินบุรี พระภริมย์ฯ จึงสั่งห้ามหลวงมณีมิให้มายุ่งกับอูไร สวิงเรียนกฎหมายแต่สอบตกจึงต้องถูกเกณฑ์ทหาร สวิงหาทางหลบเลี่ยงโดยความช่วยเหลือของพระภริมย์ฯ กับขุนเบ่งนักกฎหมาย ผู้ซึ่งมีศักดิ์เป็นพี่ชายของเน้ย ภรรยาของพระภริมย์ฯ ที่แนะนำให้สวิงหนีทหาร

ขณะเดียวกันแยม ภรรยาหลวงของพระภริมย์ฯ ก็สนับสนุนให้อูไรแต่งงานกับหลวงมณี พร้อมแสดงความปรารถนาให้ลูกชายคนเล็กเป็นลูกเสือ จึงกลายเป็นว่าอยู่ฝ่ายตรงข้ามกับพระภริมย์ฯ เน้ยแอบมาพบสวาย และคิดที่จะพากันหนีไปกรุงเทพฯ ด้วยความที่ทั้งสองเคยมีอะไรกันมาก่อน ในขณะที่ปรึกษากันจึงมีการจับมือ ถือแขนและกอดรัดกันแน่น พระภริมย์ฯ มาเห็นเข้าจึงตกใจเตือนไป เรื่องราวดำเนินต่อมาอย่างวุ่นวาย จนมาถึงเหตุการณ์ที่ข้าศึกยกพลเข้าตีมณฑลหัตดินบุรี บ้านของพระภริมย์ฯ อยู่ใกล้ชายแดน จึงถูกผลกระทบจากสงครามครั้งนี้ โดยข้าศึกยกกำลังเข้ายึดพื้นที่บ้านของพระภริมย์ฯ และบริเวณใกล้เคียง ทว่ากองทหารกับกองเสือป่า ได้ยกกำลังเข้าต่อสู้กับข้าศึกเป็นสามารภ สวิงเห็นเหตุการณ์ก็กลับใจอาสารับใช้ชาติ ด้วยการถือหนังสือแจ้งข่าวศึกไปส่งยังกองบัญชาการ แต่ก็ถูกลอบสังหารเสียก่อน สวัสดิ์ที่เป็นลูกเสือจึงเป็นผู้รับอาสาถือหนังสือไปแจ้งกองบัญชาการแทน ฝ่ายพระภริมย์ฯ ทนดูข้าศึกทำร้ายประเทศและเพื่อนร่วมชาติไม่ไหว จึงคว้านปืนยิงต่อสู้ ในระหว่างที่ทหารกับเสือป่าถอยออกไปรักษาสะพานที่ข้าศึกต้องการทำลาย

เหตุการณ์ยิ่งเข้มข้นขึ้น เมื่อพระภริมย์ฯ หนีถึงบ้านเมืองที่กำลังถูกข้าศึกยึด ด้วยความสำนึกในความเป็นคนไทย จึงเกิดความฮึกเหิมขอสู้ไม่ถอย แม้ตัวจะตายก็ไม่กลัว ต่อมาถูกข้าศึกจับได้ก็ไม่ยอมเสียศักดิ์ศรีที่จะบอกความลับ เรื่องที่ตั้งสำคัญทางทหาร ขอยอมตายอย่างเดียว แม่แยมกับอูไรเห็นดังนั้นก็รู้สึกตื่นตันใจที่พระภริมย์ฯ รักชาติ บ้านเมืองมากกว่าชีวิตตนเอง

ในขณะที่เหตุการณ์กำลังวุ่นวายอยู่นั้น สวายกับเนย์ก็เข้ามาบอกที่ตั้งทางทหารที่สำคัญแก่ข้าศึกเพื่อเอาตัวรอด พระภริมย์ฯ โกรธมาก ตาลูกชายว่าเห็นแก่ตัว แล้วผู้บังคับการฝ่ายข้าศึกก็ปล่อยตัวสวายกับเนย์ไป ชุ่บแบ่งซึ่งแอบซ่อนอยู่เห็นเช่นนั้น จึงปรากฏตัวออกมาอ้างเอาความดีความชอบจากศัตรูว่า ตนเป็นคนสังหารสวิง เพื่อมิให้นำหนังสือไปแจ้งข้าศึกกับกองบัญชาการได้ แต่ผู้บัญชาการฝ่ายข้าศึกกลับสั่งฆ่าชุ่บแบ่งเสียข้อหาทรยศต่อชาติ ท้ายสุดก่อนที่ข้าศึกจะจัดการกับพระภริมย์ฯ พร้อมกับภรรยาและลูกสาว หลวงมณีก็นำกำลังมาช่วยพระภริมย์ฯ ไว้ได้ทัน ส่วนสวีสตินั้นเมื่อนำหนังสือไปแจ้งแก่กองบัญชาการแล้ว ก็ร่วมสู้รบเคียงบ่าเคียงไหล่กับทหารและเสือป่า ทำให้พระภริมย์ฯ เห็นความสำคัญของเสือป่าและลูกเสือที่สามารถช่วยเหลือประเทศชาติ และรักษาชาติให้อยู่รอดได้เมื่อเกิดศึกสงคราม

พระราชประสงค์ในการปลูกใจคนไทยที่ปรากฏในพระราชนิพนธ์เรื่องหัวใจนักรบ

จากการศึกษาเรื่องหัวใจนักรบทำให้เห็นว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงใช้วรรณคดีเรื่องนี้ปลูกใจคนไทย โดยมีพระราชประสงค์ให้คนไทยเห็นความสำคัญในเรื่องต่างๆ 4 ประการ ได้แก่

1. ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงปลูกใจเพื่อให้คนไทยเกิดความรักชาติ โดยผ่านคำพูดของตัวละครในเหตุการณ์ต่างๆ เช่น เหตุการณ์ตอนที่ข้าศึกเข้ายึดพื้นที่บริเวณบ้านของพระภริมย์ฯ ซึ่งพระภริมย์ฯ ได้แสดงความรักชาติด้วยการกล่าวกับแม่แยม (ภรรยา) และอุไร (บุตรสาว) ว่า

พระภริมย์ฯ : ฉันทันถึงอายุชั้ยแล้ว ต้องก้มหน้าไปตาย อย่าเสียอกเสียใจไปเลย คนเราเกิดมาต้องตายทุกคน ผิดกันแต่ตายร้ายตายดีเท่านั้น คราวนี้ฉันทันไม่เสียตายชีวิตเลย นึกว่าสละเลือดเนื้อถวายเป็นราชพลี ขอให้จำไว้ว่าฉันทันตายโดยมันอยู่ในความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้ทรงชุบเลี้ยงมา มีพระเดชพระคุณหาที่เปรียบมิได้ ไม่มีอะไรจะถวายเพื่อแสดงความกตัญญูทดแทนอีกแล้วนอกจากชีวิต

แยม : ไร่คุณ (ร้องไห้)

พระภริมย์ฯ : แม่แยมอย่า อย่าร้องไห้ ทำใจดีไว้ ไม่ช้าก็จะได้ไปพบกันในโลกหน้า สิ่งใดที่ฉันทันได้พูดหรือทำล่วงเกินหล่อนแล้ว ฉันทันขอมาลาโทษเสียเถิด ลืฉันทันไปแล้วหล่อนเป็นใหญ่ ช่วยปกครองวงศ์วานญาติด้วยนะ

อุไร : คุณพ่อ

พระภริมย์ฯ : อุไร ลูกรักของพ่อ ตั้งแต่เล็กๆ มาแล้ว หล่อนเคยบ่นอยู่เสมอว่าอยากเป็นผู้ชาย คราวนี้ถึงเวลาแล้วที่หล่อนจะต้องทำใจกล้าหาญอย่างผู้ชาย เวลาต่อไปเมื่อหล่อนเองจะได้มีลูกมีเต้า แล้วสอนลูกหลานลูกหล่อนให้มันรู้สึกรู้ว่า ตาของมันเป็นเกิดมาไม่เสียชาติ ได้ยอมสละชีวิต ดีกว่าจะยอมเอาใจออกห่างจากข้าวงแดง แกร่งร้อน สอนให้ลูกหล่อนมีความมั่นคงจงรักภักดีในพระเจ้าอยู่หัวของเรา ให้รู้จักรักบ้านเมืองของเรา ถูมันคงอยู่ในพระพุทธศาสนา ยอมตายเสียดีกว่าที่จะบงการพร่องในข้อเหล่านี้

(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว)

2. ความยุติธรรม

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงปลุกใจคนไทยโดยผ่านคำพูดของตัวละคร คือ ผู้บังคับการ (ฝ่ายศัตรู) และทรงเน้นย้ำเอาไว้ในต้วบทอีกด้วย ดังนี้

ผู้บังคับการ : ท่านพระ ท่านเห็นหรือไม่ว่า ฉันนี่ถึงแม้เป็นข้าศึกก็จริง แต่ฉันก็เป็นยุติธรรมได้เหมือนกัน ถึงคนที่อ้างว่าเป็นพวกฉันเอง ถ้าทำผิดแล้ว ฉันก็ต้องเอาโทษให้เป็นตัวอย่าง หาไม่คนอื่นจะกำเริบ ต่อๆ ไป ใครจะฆ่ากันฟันกันโดยมีสาเหตุส่วนตัวก็จะพากันอ้างว่าทำสำหรับประโยชน์พวกฉันจะทำให้ฉันพลอยเสียชื่อ ด้วยว่าคบโจรทำสงคราม

พระภิรมย์ : ฉันเห็นแล้วว่านายเป็นยุติธรรมจริง การที่นายจะทำโทษฉัน ฉันก็แลเห็นเหมือนกันว่า นายทำตามระเบียบ ฉันไม่มีความโกรธเคืองนายเลย อย่าให้เป็นเวรเป็นกรรมกันไปเลย

ผู้บังคับการ : ท่านพระ ถึงแม้ท่านพระกับฉันเป็นศัตรูกันก็จริง แต่ฉันก็รู้สึกได้ว่าท่านพระ เป็นคน กล้าหาญ ใจคอดี น่าชม ฉันจึงมีความยินดีที่ท่านพระไม่โกรธฉัน การลงโทษท่านพระ ฉันตกลงใจว่าจะรอไว้ก่อน

(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว)

3. จุดจบของคนทรยศต่อชาติ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีจุดประสงค์ที่จะแสดงให้คนไทยเห็นว่า ผู้ที่ทรยศต่อ ประเทศชาติที่ตนได้อยู่อาศัยจะต้องมีจุดจบดังเช่น ชุ่นเบ้ง ชาวจีนผู้อาศัยทำมาหากินในเมืองไทย แต่ไม่สำนึก ในบุญคุณของแผ่นดินไทย ดังนี้

ผู้บังคับการ : ที่กูสั่งให้เอางี้ไปยิงนั่นผิดไปจริง เพราะยังเป็นอ้ายผู้ร้ายอย่างฉลาดเลวทรามที่สุด แอบยิงคนข้างหลัง จึงไม่ควรจะได้รับเกียรติยศตายด้วยกระสุน ซึ่งเป็นความตายสำหรับคนที่มีความกล้าหาญ (พูดกับร้อยตรี) เอออ้ายคนนี่ไปแขวนคอเสีย

ชุ่นเบ้ง : (ลงคุกเข่า) พุทโธ่ นายขอรับ ผมขอโทษที่ ผมตั้งใจดีจริงๆ พุทโธ่ๆ กรุณาหน่อยครับ

(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว)

4. ความสำคัญของการเสียป่าและลูกเสือ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ตั้งกิจการเสียป่าและกิจการลูกเสืออย่างเป็นทางการ ในวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 โดยพระองค์ทรงเป็นสมาชิกหมายเลข 1 และทรงดำรงตำแหน่งนายกองใหญ่ (ยุภาพร เจือจินดา, 2528: 47) ด้วยเหตุที่กิจการเสียป่าเป็นพระราชนิยม จึงส่งผลให้กิจการเสียป่ามีจำนวน สมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว สร้างความปลาบปลื้มพระราชหฤทัยให้พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นอย่างมาก ดังปรากฏหลักฐานอยู่ในบันทึกหมายเหตุรายวันส่วนพระองค์ ตอนปลื้มใจด้วยเสียป่าและลูกเสือ ซึ่งมีใจความตอนหนึ่งว่า

การที่ได้เห็นเสือป่าและลูกเสือตั้งขึ้นได้โดยเร็ว และเป็นที่ยอมรับของคนทั้งหลายทั่วถึงกันเช่นนี้ ทำให้เรารู้สึกยินดีหาที่เปรียบได้ยาก รู้สึกว่าถึงอย่างไร ก็จะได้เขียนชื่อตนเองไว้ในพงศาวดาร นับว่าไม่เสียชาติเกิดมา ถ้าเสือป่ายังตั้งยั้งยืนอยู่ตราบใด ชื่อเราก็คงจะยั้งยืนอยู่ได้ตราบนั้น การที่ได้ตั้งเสือป่าขึ้นสำเร็จเช่นนี้ ทำให้เกิดปิติยิ่งกว่าได้ทำสิ่งใดๆ มาแล้ว เพราะรู้สึกว่าได้เป็นผู้นำทางให้คนไทยรู้จักชาติของตน และรู้จักประโยชน์แห่งความสามัคคี การที่ผู้ใดจะกล่าวว่า เรารักเสือป่ายิ่งลูกเมียก็ยอม เพราะถ้าไม่มีเมียอย่างปรกติ จะได้ลูกอันพึงพาอาศัยกำลังกันได้เร็ว และเป็นจำนวนมากเช่นนี้ฤๅ นี้ใน 3-4 เดือน ลูกเกิดนับด้วยพัน และมีกำลังวังชาขึ้นทันตาเห็น

(จมีนอมรตรุณารักษ์, 2519: 11)

ทว่ากลุ่มบุคคลบางกลุ่ม กลับไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของกิจการเสือป่าและกิจการลูกเสือ กลับเห็นว่าเป็นสิ่งไร้สาระไม่เป็นประโยชน์ ดังจะเห็นได้จากบทสนทนาของพระภริมย์วรากรกับหลวงมณูที่กล่าวถึงกิจการลูกเสือว่า

พระภริมย์ : ผมไม่ชอบให้ลูกผมเป็นลูกเสือ มันก็ขึ้นไปเป็น

(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว)

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงปลุกใจเพื่อให้ผู้อ่านเห็นคุณค่าและความสำคัญของกิจการลูกเสือ โดยผ่านคำโต้แย้งของหลวงมณู ผู้เห็นคุณค่าและความสำคัญของกิจการลูกเสือว่า

หลวงมณู : ขอโทษเถอะขอรับ ผมเห็นว่าในข้อนั้นคุณพระห้ามผิด การที่จะห้ามสิ่งใดๆ ควรจะมีเหตุผลเพียงพอ การที่คุณพระไม่ชอบลูกเสือ นั้นเพราะเหตุใด

(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว)

จากนั้นพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ทรงแสดงให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของ กิจการเสือป่าและกิจการลูกเสือ ผ่านการสนทนาของพระภริมย์ กับหลวงมณูอีกครั้งหนึ่ง ดังความว่า

หลวงมณู : การฝึกหัดหรือสั่งสอนส่วนทางวิชาลูกเสือ ไม่ได้ทำให้เสียเวลาเปล่าเรียนเลยแม้แต่นาทีเดียว ไม่ทำให้เสียประโยชน์ของเด็กเลยจนนิดเดียว ตรงกันข้ามเด็กที่เป็นลูกเสือจะเป็นผู้ที่มีความรู้ดีกว่าเด็กธรรมดาเป็นอันมาก

พระภริมย์ : นั้นเป็นความเห็นของคุณหลวง แต่ความเห็นของผมผิดกัน ผมเห็นว่าการเป็นลูกเสือไม่มีอะไรนอกจากการเสียการเรียนและชุกชนหัวร้างข้างแตกไปเท่านั้น

หลวงมณู : แต่ชุกชนหัวร้างข้างแตก ผมเห็นว่าดีกว่าชุกชนอีกอย่างหนึ่ง (นายสวัสดิ์ดูนายสวายแล้วหัวเราะ) การชุกชนอย่างลูกเสือ ทำให้เป็นคนแข็งแรง การชุกชนอีกอย่างหนึ่งนั้นก็มีผลตรงกันข้าม การเป็นลูกเสือทำให้ได้รู้จักอดทน

(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว)

ทว่าพระภริมรย์ฯ ก็ยังคงมีอคติต่อกิจการลูกเสือ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าคนไทยในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวส่วนหนึ่งไม่เห็นคุณค่าของกิจการนี้ แต่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวยังทรงปลุกใจโดยผ่านการสนทนาของตัวละคร ซึ่งถ้าอ่านอย่างพิจารณาแล้วจะเห็นว่า พระองค์ทรงพยายามที่จะแสดงให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการเป็นลูกเสือด้วยตนเอง โดยไม่ให้ผู้อ่านรู้สึกว่าการองค์มาโฆษณาชวนเชื่อ ดังความว่า

หลวงมณู : คุณพระตั้งใจแน่วแน่เสียทีเดียวว่าจะไม่ยอมเห็นอะไรดีในส่วนลูกเสือแม้แต่อย่างเดียว

พระภริมรย์ฯ : ผมไม่เคยชอบเด็กชนเลย บางทีผมจะหัวเก่าผิดสมัยไปก็เป็นได้ (นายสุดใจผู้กำกับลูกเสือเข้ามาจากเฉลียง....นายสุดใจคำนับหลวงมณูแล้ว จึงถอดหมวกก้มหัวคำนับอีกทีหนึ่ง)

นายสุดใจ : คุณพระให้หาผมหรือขอรับ

พระภริมรย์ฯ : ฉันให้ไปเชิญนายสุดใจมา เพื่อจะถามปัญหาสักข้อหนึ่ง ธรรมเนียมเด็กที่จะเป็นลูกเสือต้องได้รับอนุญาตจากบิดาหรือผู้ปกครองไม่ใช่หรือ

นายสุดใจ : ขอรับ ถูกต้องแล้ว

พระภริมรย์ฯ : ถ้าเช่นนั้น ทำไมนายสุดใจจึงได้รับนายสวัสดิ์ลูกฉันเข้าเป็นลูกเสือโดยฉันไม่ได้อนุญาต

นายสุดใจ : ผมเข้าใจผิดไป นายสวัสดิ์มาบอกขอสมัครเป็นลูกเสือ ผมก็เข้าใจว่าคุณพระคงจะได้อนุญาตแล้ว

พระภริมรย์ฯ : ทำไมจึงเข้าใจเอาเองเช่นนั้น

นายสุดใจ : เพราะตั้งแต่ได้มีลูกเสือมา ผมยังไม่เคยพบสักรายเดียวที่บิดาหรือผู้ปกครองไม่เต็มใจให้เด็กเป็นลูกเสือ ผมจึงเข้าใจว่าคุณพระก็คงจะเหมือนคนอื่นๆ

พระภริมรย์ฯ : แต่ฉันไม่เหมือนคนอื่นๆ ฉันมีสมองพอที่จะใช้คิดอะไรได้เองบ้าง ไม่ต้องก้มหน้าหลับตาเอาอย่างคนอื่นตะพึดไป

(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว)

เรื่องราวยังคงดำเนินต่อเรื่อยมาจนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงสร้างเหตุการณ์ขึ้นมาเหตุการณ์หนึ่ง เพื่อสนับสนุนการปลุกใจคนไทยของพระองค์ เพราะทรงมีพระราชประสงค์แฝงไว้ คือ ทรงมีความต้องการให้ประชาชนเห็นคุณค่า ตลอดจนเห็นความสำคัญของเสือป่าและลูกเสือ โดยเหตุการณ์ที่ทรงสร้างขึ้นนั้น คือ ข้าศึกยกกำลังมายึดบ้านพระภริมรย์ฯ และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวก็กำหนดให้ลูกเสือมีบทบาทในตอนนั้น กล่าวคือ ลูกเสือได้นำหนังสือแจ้งข่าวศึกไปแจ้งแก่กองบัญชาการแทนสวิงที่ถูกยิงตาย ดังบทสนทนาว่า

สวัสดิ์ : คุณหลวงขอรับ

หลวงมณู : อะไรพ่อสวัสดิ์

สวัสดิ์ : ผมไปเอง ขอรับ

หลวงมณี : แกหรือ (สั่นหัว)

สวัสดี : นี่คุณหลวงไม่ว่างใจผมหรือขอรับ

หลวงมณี : (ตบไหล่สวัสดี) ไม่ใช่เช่นนั้น แต่แกอายุยังน้อยนัก อันตรายมีอยู่ แกก็เห็นแก่ตาแล้วไม่ใช่หรือ

สวัสดี : เห็นแล้วขอรับ แต่ผมถึงจะอยู่ทางนี้ ก็ทำประโยชน์อะไรไม่ได้ เพราะผมไม่มีปืนจะช่วยให้คุณยิงต่อสู้เข้าศึกได้ แต่แรงผมมีพอที่จะถือหนังสือได้ ให้ผมไปดีกว่าที่จะถอนพลไป

หลวงมณี : แกเป็นเด็กกล้ามาก ใจลูกเสือแท้ทีเดียว....

(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว)

แล้วสงครามที่เกิดขึ้นครั้งนี้ก็สงบลง เพราะทหาร เสือป่า และลูกเสือ ยกกำลังเข้ามาขับไล่เข้าศึกไปได้ ซึ่งเหตุการณ์ขับไล่เข้าศึกนี้ ลูกเสือก็มีบทบาทร่วมขับไล่เข้าศึกด้วย ดังความจากบทสนทนาของพระภิรมย์ฯ แม่แย้ม และอุไรว่า

แย้ม : คุณคะ นั้นพ่อเล็กไม่ใช่หรือ

พระภิรมย์ฯ : จริงหล่อน นั่นอย่างไร เขาปล่อยให้มันไปอยู่ในหมุ่นนั้นด้วย ลูกเสือเขาไม่ให้รบไม่ใช่หรือ

อุไร : พ่อเล็กรับอาสาถือหนังสือไปที่กองทหาร แล้วก็เห็นจะเลยติดกลับมา ด้วยอย่างนั้นเอง และลูกเสืออื่นๆ ก็มีอีกหลายคน ดูเหมือนสำหรับรับใช้ชนะคะ

(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว)

ผลจากการสงครามครั้งนี้ ทำให้พระภิรมย์ฯ เกิดทัศนคติใหม่ เล็งเห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของกิจการเสือป่าและกิจการลูกเสือ ถึงขนาดขอสมัครเข้าเป็นลูกเสืออีกด้วย จึงแสดงให้เห็นว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชประสงค์ที่จะสื่อสารแนวพระราชดำริ เรื่องเสือป่าและลูกเสือให้ประชาชนเล็งเห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของกิจการนี้ โดยผ่านการปลูกใจของพระองค์

บทสรุป

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสร้างการปลูกใจแฝงไว้ในเรื่องหัวใจนักรบ เพราะมีพระราชประสงค์ที่จะชี้แนะให้คนไทยเห็นว่า เกิดเป็นคนไทยต้องมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ดำรงมั่นอยู่ในความยุติธรรม หากคิดคัดทรยศต่อประเทศชาติจะต้องพบกับความพินาศย่อยยับ นอกจากนี้พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ยังทรงมีพระราชประสงค์ที่จะให้คนไทยเล็งเห็นถึงความสำคัญของกิจการเสือป่าและกิจการลูกเสือว่า เป็นกิจการที่มีคุณค่าและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อบ้านเมือง

จากการพิจารณาสภาพปัญหาด้านการเมืองการปกครองในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว กับการวิเคราะห์เนื้อหาเรื่องหัวใจนักรบทำให้ทราบว่ามีกลุ่มคนที่ตั้งตนเป็นฝ่ายตรงข้ามกับพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเฉพาะฝ่ายทหารที่นำโดยสมเด็จพระอนุชาธิราช เจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ พระองค์ทรงไม่เห็นด้วยกับกิจการเสือป่า โดยเฉพาะการซ้อมรบที่พระองค์มองว่าไม่เกิด

ประโยชน์อันใด (เทพ บุญตานนท์, 2559 : 98) และยังถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นการละเล่น มากกว่าการฝึกทหาร เมื่อมีกลุ่มบุคคลที่ไม่เห็นด้วยกับพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่จะให้คนไทย เล็งเห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของกิจการเสือป่าและกิจการลูกเสือ ซึ่งก็น่าจะมีจำนวนมาก พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้สร้างการปลุกใจแผ่ไว้ในพระราชนิพนธ์ มิใช่เฉพาะเรื่องหัวใจนักรบเท่านั้น แต่ยังมีพระราชนิพนธ์อีกหลายเรื่องที่ได้แทรกแนวคิดเรื่องความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ความตั้งมั่นอยู่ในความยุติธรรม ผลเสียของการทรยศต่อชาติบ้านเมือง ความสำคัญและคุณค่าของกิจการเสือป่า และกิจการลูกเสือ ทั้งนี้ด้วยทรงมีพระราชประสงค์ต้องการให้คนไทยมีแนวคิดเช่นเดียวกับพระองค์

เอกสารอ้างอิง

ทัศนาศ ทัศนมิตร. (2553). *รวมเรื่องเอกละคร ร.6 (ฉบับเล่า)*. กรุงเทพฯ: ร.ศ. 229.

ทิพย์สุนทร อนันบุตร. (2552). *วรรณกรรมพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว*. พิมพ์ครั้งที่ 4.

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เทพ บุญตานนท์. (2559). *การเมืองในการทหารไทยสมัยรัชกาลที่ 6*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มติชน.

ยุภาพร เจือจินดา. (2528). *เสือป่า : โครงสร้างขององค์กรและบทบาททางการเมือง*. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรรตฤณารักษ์, จมีน. (2519), *พระราชกรณียกิจสำคัญในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่องพระบรมราโชบายทางการเมือง*. กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของครุสภา.